

Modtaget via elektronisk post. Der tages forbehold for evt. fejl

Europaudvalget
(Alm. del - bilag 801)
udenrigsministerråd
(Offentligt)

REU, Alm. del - bilag 729 (Løbenr. 14704)

Medlemmerne af Folketingets Europaudvalg og deres
stedfortrædere

Bilag Journalnummer

Kontor

1 400.C.2-0

EU-sekr.

23. marts 2000

Til underretning for Folketingets Europaudvalg vedlægges Udenrigsministeriets grundnotat vedrørende forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning vedrørende offentlighedens adgang til dokumenter fra Europa-Parlamentet, Rådet og Kommissionen, KOM (2000) endelig udg.

UDENRIGSMINISTERIET 22. marts 2000

Nordgruppen

GRUNDNOTAT

TIL FOLKETINGETS EUROPAUDVALG

Forslag til Europa-Parlamentet og Rådets forordning vedrørende offentlighedens adgang til dokumenter fra Europa-Parlamentet, Rådet og Kommissionen, KOM(2000) endelig udg.

Resumé:

I overensstemmelse med artikel 255 i EF-traktaten har Kommissionen den 28. januar 2000 til Rådet fremsendt et forslag til nye regler for aktindsigt i EU. Reglerne skal vedtages med fælles beslutningstagen i henhold til artikel 251 i EF-traktaten senest den 1. maj 2001.

Kommissionens forslag erstatter Rådets afgørelse af 20. december 1993 om aktindsigt i Rådets dokumenter, Kommissionens afgørelse 94/90/ECSC, EC, Euratom af 8. februar 1994 og Europa-Parlamentets afgørelse 97/632/ECSC, EC, Euratom af 10. juli 1997.

Forslagets udgangspunkt er den videst mulige ret til aktindsigt for fysiske og juridiske personer i EU til dokumenter fra Europa-Parlamentet, Rådet og Kommissionen. Som noget nyt omfatter forslaget som udgangspunkt adgang til aktindsigt i alle de dokumenter, som Europa-Parlamentet, Rådet eller Kommissionen ligger inde med. Til forskel herfra indeholder de gældende regler alene adgang til aktindsigt i dokumenter, som er udarbejdet af institutionerne selv. Med forslaget indføres endvidere for første gang ekstraheringspligt (delvis aktindsigt) og der etableres offentlige dokumentregistre i hver af de tre institutioner. Det bestemmes tillige, at alle arbejdsgrupper, tjenestegrene og komitéer i institutionerne er omfattet af forslaget.

Endvidere indeholder forslaget (artikel 4) i forhold til de gældende regler en række konkrete hensyn, der kan begrunde afvisning af aktindsigt. De gældende regler indeholder til forskel herfra mere generelle hensyn. Det foreslås, at anmodninger skal afslås, hvis udlevering af dokumenter vil kunne være til betydelig skade for et af de nævnte hensyn. I medfør af de gældende regler skal en anmodning afslås, hvis dokumenter vil kunne skade et af de gældende hensyn. I tilfælde af endeligt afslag på en anmodning om aktindsigt foreslås adgang til domstolsprøvelse og indgivelse af klage til den europæiske ombudsmand.

1. Baggrund og indhold

-

Det følger af artikel 255, i EF-traktaten, at alle unionsborgere og alle fysiske og juridiske personer, der har bopæl eller hjemsted i en medlemsstat, har ret til aktindsigt i dokumenter fra Europa-Parlamentet, Rådet og Kommissionen.

Det følger endvidere, at Rådet skal fastsætte generelle principper og begrænsninger for aktindsigt i disse dokumenter senest to år efter Amsterdam-traktatens ikrafttræden, det vil sige senest 1. maj 2001.

Reglerne skal vedtages i henhold til proceduren i EF-traktatens artikel 251 om fælles beslutningstagen mellem Rådet og Europa-Parlamentet efter forslag fra Kommissionen. De vedtagne bestemmelser skal indarbejdes i de tre institutioners forretningsordener.

Kommissionen har på denne baggrund udarbejdet vedlagte forslag til en forordning om aktindsigt i institutionernes dokumenter, KOM(2000) 30 endelig. Forslaget blev vedtaget af Kommissionen den 26. januar 2000 og tilsendt Rådet den 28. januar 2000.

Hovedformålet med Kommissionens forslag er i overensstemmelse med Amsterdam-traktatens principper om åbenhed at sikre videst mulig adgang til aktindsigt. Forslaget er baseret på udgangspunktet om retten til aktindsigt og fastsætter de generelle principper og begrænsninger for aktindsigt, der skal gælde behandling om anmodninger om aktindsigt i dokumenter fra Europa-Parlamentet, Rådet og Kommissionen.

-

-

Kommissionens forslag til nye regler

-

Forordningen om aktindsigt bliver fælles for de tre institutioner. Forordningen baseres som de gældende regler på princippet om offentlighedens ret til aktindsigt i institutionernes dokumenter. Denne ret defineres i overensstemmelse med EF-traktatens artikel 255. (artikel 1)

Anvendelsesområde

Forslaget omfatter som udgangspunkt alle de dokumenter, som Europa-Parlamentet, Rådet eller Kommissionen ligger inde med. Det såkaldte 'forfatterprincip' forlades hermed. Aktindsigt til dokumenter, der er udarbejdet af andre end institutionerne selv, er begrænset til de dokumenter, der er sendt til institutionerne efter forordningens ikrafttræden. (artikel 2.1)

Forordningen gælder ikke allerede offentliggjorte dokumenter, og berører ikke andre særlige regler om aktindsigt. (artikel 2.2)

'Dokumenter' er defineret som enhver oplysning uanset medium og omfatter alle administrative dokumenter. Dokumenter til institutionernes interne brug er ikke omfattet af forslaget til forordning. Som eksempler på sådanne dokumenter nævnes baggrundsdokumenter og debatoplæg, udtalelser fra tjenestegrene samt uformelle meddelelser. (artikel 3.a)

'Europa-Parlamentet', 'Rådet' og 'Kommissionen' defineres nærmere, og det understreges, at alle arbejdsgrupper, tjenestegrene og komitéer er omfattet af forslaget. Forslaget indebærer således, at dokumenter i komité-procedurer er omfattet af forslaget. Der skal desuden udarbejdes lister over alle Rådets arbejdsgrupper og komitéer under Kommissionen. (artikel 3.b-f og sidste led)

I forslagets præambel (nr. 12) bestemmes det, at forordningen hverken tilsigter eller medfører en ændring af de nationale lovgivninger om aktindsigt, men at medlemsstaterne, i kraft af loyalitetsprincippet mellem fællesskabsinstitutionerne og medlemsstaterne, skal sørge for ikke at hindre anvendelsen af forordningen.

Undtagelser fra aktindsigt

Forslaget (artikel 4) indeholder en række generelle hensyn, der kan begrunde afvisning af aktindsigt. Anmodninger skal afslås, hvis udlevering af dokumenter vil kunne være til betydelig skade for et af de nævnte hensyn. I medfør af de gældende regler skal en anmodning afslås, hvis dokumenter vil kunne skade et af de gældende hensyn.

Hensynene i Kommissionens forslag drejer sig om beskyttelse af:

- a) offentlighedens interesser, herunder navnlig med hensyn til
 - offentlig sikkerhed

- forsvar og internationale forbindelser
- forbindelser mellem og/eller med medlemsstaterne eller institutioner og organer i eller uden for fællesskabsregi
- finansielle eller økonomiske interesser
- valutastabilitet
- stabiliteten i Fællesskabets retssystem
- retlige procedurer
- inspektioner, undersøgelser og revision
- gennemførelsen af overtrædelsesprocedurer, herunder de forberedende stadier
- institutionernes mulighed for at fungere effektivt

b) enkeltpersoner og privatlivets fred, herunder navnlig med hensyn til:

- personlige aktmapper
- oplysninger, udtalelser og bedømmelser afgivet i fortrolighed med henblik på ansættelser eller udnævnelser
- personoplysninger eller dokumenter, hvis udbredelse kunne skade privatlivets fred, f.eks. oplysninger omfattet af lægers tavshedspligt

c) forretnings- og erhvervshemmeligheder og beskyttelsen af en bestemt fysisk eller juridisk persons økonomiske interesser, herunder navnlig med hensyn til:

- forretnings- og erhvervshemmeligheder
- intellektuel og industriel ejendomsret
- erhvervs-, finans-, bank-, og forretningsoplysninger, herunder oplysninger vedrørende forretningsforbindelser og kontrakter
- oplysninger om omkostninger og bud i forbindelse med udbud

d) den fortrolighed som kræves af den tredjemand, hvorfra dokumentet eller oplysningerne hidrører, eller som kræves ifølge lovgivningen i den pågældende medlemsstat.

Behandling af anmodninger om aktindsigt

Kommissionens forslag til proceduren for behandling af anmodninger om aktindsigt (artikel 5 og artikel 6) følger generelt de gældende regler for Rådet og Kommissionen.

Der opretholdes en todelt procedure med en første anmodning om aktindsigt (artikel 5) og en mulighed for at fastholde anmodningen i tilfælde af et negativt svar (artikel 6).

I forhold til den gældende procedure for Rådet og Kommissionen indeholder forslaget følgende ændringer:

- Det bestemmes eksplicit, at der ved anmodning om aktindsigt ikke skal påvises nogen særskilt interesse heri fra borgernes side. (artikel 1) Der stilles dog ej heller krav herom efter gældende praksis.
- I særlige tilfælde kan de fastsatte svarfrister, der alle er på en måned, udvides med en måned mere, forudsat at ansøgeren forinden orienteres om dette og årsagen hertil. (artikel 5.2 og 6.2)
- I tilfælde af, at den pågældende institution ikke svarer på en fastholdt begæring inden for den fastsatte tidsfrist, skal dette betragtes som en positiv afgørelse. (artikel 6.2, 2. afsnit) Hermed forlades den gældende negative retsvirkning.
- Er der anmodet om aktindsigt i et dokument, hvoraf en del af oplysningerne er omfattet af undtagelser til aktindsigt i medfør af forordningens undtagelsesbestemmelse (artikel 4), skal institutionerne udlevere dokumentet i beskåret form. Det indebærer, at der indføres et princip om delvis aktindsigt (ekstraheringspligt).
- Benyttelse af det udleverede dokument til kommercielle formål eller udnyttelse til andre økonomiske formål kræver en forudgående tilladelse fra rettighedshaveren. (artikel 8)

I tilfælde af endeligt afslag på en anmodning om aktindsigt er der adgang til domstolsprøvelse og indgivelse af klage til den europæiske ombudsmand (artikel 6.1).

Øvrige bestemmelser

Hver institution skal udarbejde et offentligt tilgængeligt dokumentregister. (artikel 9) Alene Rådet har i dag et sådant register.

Kommissionens forslag erstatter Rådets afgørelse af 20. december 1993 om aktindsigt i Rådets dokumenter, Kommissionens afgørelse 94/90/ECSC, EC, Euratom af 8. februar 1994 og Europa-Parlamentets afgørelse 97/632/ECSC, EC, Euratom af 10. juli 1997.

Den nye forordning vil gælde for alle dele af traktaterne, herunder den fælles udenrigs- og sikkerhedspolitik (søjle 2), jf. EU-traktaten artikel 28, stk. 1 og politi- og retligt samarbejde (søjle 3), jf. EU-traktaten artikel 41, stk. 1. Forordningen vil i medfør af erklæring nr. 41 til Amsterdam-traktaten endvidere finde anvendelse for traktaten om oprettelse af Det Europæiske Kul- og Stålfællesskab (EKSF) og traktaten om oprettelse af det Europæiske Atomenergifællesskab (Euratom).

2. Gældende dansk ret

Der er ingen dansk lovgivning om EU's institutioners behandling af anmodninger om aktindsigt i institutionernes dokumenter.

3. Høring

-

Forslaget er sendt i høring hos de Danske Dagblades Forening og Dansk Journalistforbund. Der er endnu ikke modtaget høringsvar.

4. Lovgivningsmæssige eller statsfinansielle konsekvenser

Forslaget skønnes ikke at have lovgivningsmæssige eller statsfinansielle konsekvenser for Danmark.

5. Samfundsøkonomiske konsekvenser

Forslaget skønnes ikke at have samfundsøkonomiske konsekvenser.

6. Nærheds- og proportionalitetsprincippet

Kommissionen har ikke i forbindelse med sit forslag foretaget en vurdering af nærheds- og proportionalitetsprincippet. Der er tale om eksklusiv kompetence i henhold til EF-traktatens artikel 255.

7. Tidligere fremsendte notater om dette forslag

-

Der har ikke tidligere været fremsendt notater til Folketingets Europaudvalg om forslaget.